

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/27/2016
Identifikačné číslo spisu:	5115010321
Dátum vydania rozhodnutia:	14.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Szabo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5115010321.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného D.M. pre obzvlášť závažný zločin znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 199 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. s poukazom na § 123 ods. 3 písm. i/, ods. 4 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 14. apríla 2016 v Bratislave dovolanie obvineného D.M., zastúpeného obhajcom JUDr. Ing. Martinom Chlapíkom, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 23. septembra 2015 sp. zn. 2To/64/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného D.M. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina z 29. júna 2015 sp. zn. 35Tk/1/2015 bol obvinený D.M. uznaný za vinného zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 5. 09.2014 v čase okolo 15.15 hod. v rodinnom dome č. XXX v obci W. W. navrhol I. R., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. W.. XXX, aby s ním vykonala súlož, pričom ju chytil za ruky a zvalil na gauč, na čo I. R. pocítila bolesť v lakti ľavej ruky, pričom uvedenú skutočnosť oznámila D.M., ktorý následne povolil zovretie jej rúk, po čom I. R. vstala a rýchlym krokom odišla z rodinného domu, kde v dôsledku konania D.M. utrpela I. R. zranenie - zlomeninu laktňovej kosti ľavej hornej končatiny v dolnej tretine s miernym posunom úlomkov s dobou práceneschopnosti a obmedzenia obvyklého spôsobu života v trvaní 8 týždňov.

Za to bol obvinenému D.M. uložený podľa § 155 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. súd zaradil obvineného na výkon uloženého trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd zaviazal obvineného nahradiť poškodenej I. R., trvale bytom W. W. XXX, okr. Ružomberok, škodu vo výške 989,- € a poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s.

Bratislava škodu vo výške 327,38,- €.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. súd poškodenú I. R. so zvyškom nárokov na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení podal odvolanie obvinený D.M. do viny i trestu a zástupca prokurátora do viny i trestu v neprospech obvineného do zápisnice o hlavnom pojednávaní (č.l. 414), ktoré odôvodnili osobitným podaním.

Prokurátor v dôvodoch svojho odvolania (č.l. 433-435) nesúhlasil so záverom okresného súdu, že v prípade obvineného došlo o zánik trestnosti pokusu trestného činu znásilnenia. Zo strany obvineného nešlo o dobrovoľné upustenie od konania ako má na mysli súvisiaca judikatúra (napr. R 7/1957, R 33/1965, R 16/1979, R 27/1987). Je zrejmé, že obvinený sa zľakol až vzniknutého následku - zranenia ruky, pod vplyvom čoho uvoľnil svoje zovretie a poškodená dostala šancu z miesta ujst'. Obvinený nielen, že aktívne nepôsobil v smere upustenia od pokusu, ale už nemohol odstrániť nebezpečenstvo, ktoré vzniklo z podniknutého pokusu. V priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní nedošlo k zásadnej zmene v dôkaznej situácii, ktorá by opodstatňovala zmenu popisu skutku alebo zmenu právnej kvalifikácie. Navrhol preto napadnutý rozsudok zrušiť vo výroku o vine a treste a uznať vinu obvineného podľa skutkového stavu a právnej kvalifikácie v zmysle podanej obžaloby a uložiť obvinenému pri použití ustanovení o mimoriadnom znížení trestu, trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov so zaradením do ústavu so stredným stupňom strázenia a taktiež uložiť ochranný dohľad. K výrokom súdu o náhrade škody nemal výhrady.

V prípade, ak by sa odvolací súd stotožnil s úvahami súdu prvého stupňa o zániku trestnosti pokusu znásilnenia, má za to, že pri nezmenenej formulácii skutkovej vety tak, ako bola uvedená v obžalobe, bolo by namieste konanie obvineného kvalifikovať nie iba ako zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák., ale vzhľadom na použité násilie, sexuálny motív a vzniknutý následok ako zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, 2 písm. a/, b/, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. V takom prípade navrhol zrušiť napadnutý rozsudok vo výroku o vine a treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré vo výroku o vine majú svoj podklad a pri formulácii skutkovej vety, ako je uvedená v obžalobe, uznať vinu obvineného zo zločinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. a uložiť mu podľa § 183 ods. 3, § 37 písm. m/, § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov so zaradením do ústavu so stredným stupňom strázenia, uložiť mu aj ochranný dohľad a rozhodnúť o náhrade škody.

Ak by sa odvolací súd nestotožnil s dôvodmi jeho odvolania a stotožnil sa s výrokom o vine, ako ho ustálil okresný súd, tak výrok o treste nezodpovedá príslušným zákonným ustanoveniam. Z rozsudku nie je zrejmé, prečo okresný súd vyhodnotil pomer priťažujúcich a poľahčujúcich okolností za vyrovnaný, keď obvinený bol v minulosti odsúdený za trestný čin. Povaha predchádzajúcich nezahladených odsúdení takýto postup neopodstatňuje. Potom aj v prípade zachovania právnej kvalifikácie podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. (s ktorou sa nestotožňuje) mal výrok o treste vychádzať zo spodnej hranice minimálne 6 rokov, ktorý trest aj navrhol uložiť a súčasne aj ochranný dohľad. Taktiež navrhol rozhodnúť o náhrade škody.

Obvinený D.M. v dôvodoch svojho odvolania (č.l. 439-441) prostredníctvom obhajcu namietal právnu kvalifikáciu. U poškodenej nemohlo dôjsť k ťažkej ujme na zdraví v zmysle § 123 ods. 3 písm. i/ Tr. zák., pretože musí ísť o poruchu zdravia trvajúcu dlhší čas, ktorá si objektívne vyžaduje liečenie a pracovnú neschopnosť najmenej 42 dní, počas ktorej doby závažne ovplyvňovala obvyklý spôsob života poškodenej. Podľa znaleckého posudku práceneschopnosť poškodenej trvala síce najmenej 42 dní, avšak závažne neovplyvňovala obvyklý spôsob života poškodenej. Poškodená mala zranenú ľavú ruku, pričom je praváčka. V tejto súvislosti poukázal na svedeckú výpoveď C.M., ktorý krátko po skutku bol poškodenej splatiť dlžnú splátku, pričom poškodená bez problémov splátku prijala a vystavila mu doklad o jej zaplatení. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že jeho konanie malo sexuálny charakter, teda nekonal v úmysle ublížiť poškodenej na zdraví. K zraneniu došlo z nedbanlivosti a nie úmyselne, čo nie je

trestným činom, preto mal byť oslobodený. Ak by súd došiel k záveru, že zranenie poškodenej je ťažkou ujmovou na zdraví, navrhol jeho konanie posúdiť ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. a uložiť mu primeraný trest.

Na základe včas podaných odvolaní proti uvedenému rozsudku okresného súdu rozhodoval vo veci Krajský súd v Žiline rozsudkom z 23. septembra 2015 sp. zn. 2To/64/2015, ktorým podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/ Tr. por. zrušil rozsudok okresného súdu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol tak, že obvineného D.M. uznal za vinného z obzvlášť závažného zločinu znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 199 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. s poukazom na § 123 ods. 3 písm. i/, ods. 4 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 05.09.2014 v čase okolo 15.15 hod. sa v rodinnom dome č. 647 v obci W. W. pokúsil násilím donútiť k súložu I. R., nar. XX.XX.XXXX (trvale bytom W. W.. XXX) tak, že ju pozval do kuchyne rodinného domu č. XXX, kde jej uvaril kávu, potom si k nej prisadol na gauč, a následne ju začal na gauči obchytkávať, a to aj po prsiach, oblapil ju okolo pliec, hovoril jej, že sa mu páči, pokúšal sa jej rozopínať nohavice, chytil ju za vlasy a ruku, ktorú jej vykrúcal, zvalil ju na gauč, snažil sa ju bozkávať, načo I. R. kričala, aby ju pustil a pocítila bolesť v lakti ľavej ruky, čo oznámila D.M., ktorý jej navrhoval rýchlu súlož, pričom sa I. R. bránila tak, že ho štipala a poškriabala, následne po oznámení, že má niečo s rukou, povolil zovretie jej rúk, po čom I. R. vstala a rýchlym krokom odišla z rodinného domu, pričom v dôsledku konania D.M. utrpela I. R. zranenie - zlomeninu lakt'ovej kosti ľavej hornej končatiny v dolnej tretine s miernym posunom úlomkov s dobou práceneschopnosti a obmedzenia obvyklého spôsobu života u poškodenej v trvaní 8 týždňov.

Podľa § 199 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, § 39 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. krajský súd uložil obvinenému trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov, so zaradením na výkon uloženého trestu podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Tr. zák. uložil obvinenému ochranný dohľad na 1 (jeden) rok v rámci ktorého uložil obvinenému podľa § 77 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. povinnosť osobne sa hlásiť u probačného a mediačného úradníka okresného súdu v mieste svojho bydliska do 7 dní od prepustenia z výkonu trestu a následne sa hlásiť 1-krát v mesiaci.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil obvinenému uhradiť poškodenej I. R.kodu vo výške 989,- € a poškodenej strane Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. Bratislava škodu vo výške 327,38,- €.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. súd poškodenú I. R. so zvyškom nárokov na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Podľa § 319 Tr. por. krajský súd odvolanie obvineného D.M. ako nedôvodné zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 23. septembra 2015, kedy vo veci rozhodol krajský súd, pričom obvinený uložený trest od uvedeného dňa vykonáva, t.č. v Ústave na výkon trestu Žilina.

Odpis rozhodnutia krajského súdu obvinený D.M. prevzal 5. novembra 2015, jeho obhajca prevzal rozhodnutie 11. novembra 2015, prokurátor 9. novembra 2015 a rozhodnutie prevzali i poškodené strany.

Okresný súd Žilina predložil 24. marca 2016 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného D.M., ktoré podal prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Ing. Martina Chlapíka, ktorý obvineného obhajoval aj v pôvodnom konaní. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 16. februára 2016 (č.l. 563-566) z dôvodov § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a smeruje proti vyššie citovanému rozsudku krajského súdu.

V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu obvinený fakticky zopakoval námietky, ktoré uplatnil už v konaní o odvolaní na súde druhého stupňa. Ťažiskom jeho dovolacej argumentácie je tvrdenie, že sudy sa riadne nevysporiadali s jeho námietkami. Znovu poukazoval na skutočnosť, že z jeho strany došlo k dobrovoľnému upusteniu od ďalšieho konania, čím zanikla trestnosť pokusu podľa § 14 ods. 3 Tr. zák.

Namietal aj právne posúdenie jeho konania zo strany okresného súdu. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nekonal v úmysle ublížiť poškodenej na zdraví. K jej zraneniu došlo z nedbanlivosti pri jej obťažovaní, čo vyplýva aj zo znaleckého posudku, v ktorom znalec popísal mechanizmus zranenia. Mal výhrady, že u poškodenej nedošlo k ťažkej ujme na zdraví. Záverom svojho dovolania navrhol napadnutý rozsudok zrušiť. Zrušiť navrhol aj rozsudok okresného súdu a vec vrátiť tomuto súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol tak, že jeho konanie posúdi ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Tr. zák. a uloží mu primeraný trest v rámci tohto ustanovenia. K dovolaniu priložil aj opis uznesenia Okresného prokurátora Bratislava V z 15. februára 2012 sp. zn. 2Pv 531/08, ktorým prokurátor zastavil trestné stíhanie obvineného, ktorý bol tiež trestne stíhaný pre pokus zločinu znásilnenia podľa § 14 ods. 1, § 199 ods. 1 Tr. zák.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu v lehote, ktorú im určil, k dovolaniu obvineného vyjadriť. Uvedenú možnosť využil prokurátor, ktorý vo svojom vyjadrení (č.l. 573) uviedol, že závery obsiahnuté v rozsudku súdu druhého stupňa považuje za správne, a preto dovolanie obvineného navrhol ako nedôvodné zamietnuť. Obvineným predložené rozhodnutie Okresnej prokuratúry Bratislava V sa skutkovo i právne týka úplne inej situácie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 ods. 1 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Právne fundovanú argumentáciu má zaistiť práve povinné zastúpenie obvineného obhajcom - advokátom.

Zároveň je potrebné poukázať na ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por., v zmysle ktorého dôvody podľa odseku 1 (§ 371 Tr. por.) písm. a/ až písm. g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Obvinený vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnil dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je potrebné uviesť, že tento dôvod je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa.

Formulácia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorý obvinený D.M. uplatnil znamená, že predpokladom jeho existencie je nesprávna aplikácia hmotného práva - nesprávne hmotnoprávne posúdenie skutku alebo o hmotnoprávne posúdenie inej skutkovej okolnosti. Vykonávanie dôkazov, vrátane ich hodnotenia a vyvodenia skutkových záverov z vykonaných dôkazov však neupravuje hmotné právo, ale predpisy trestného práva procesného, najmä ustanovenie § 2 ods. 10, ods. 12, § 119 a nasl., § 258 a nasl. a § 326 ods. 5 Tr. por. Ak teda obvinený v dovolaní namietal nesprávnosť právneho posúdenia skutku alebo iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie, pričom svoj názor čiastočne vyvodzoval z nesprávneho hodnotenia dôkazov a chybných skutkových zistení, potom súdom nižšieho stupňa nevytýkal pochybenia pri aplikácii hmotného práva, ale porušenie procesných ustanovení. Porušenie určitých procesných ustanovení síce môže byť tiež dôvodom na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku, avšak nie podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou k preskúmaniu všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa. V praxi to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce skutkové zistenie podľa ktorého obvinený D.M. spáchal skutok tak, ako je vymedzený v tzv. skutkovej vete napadnutého rozsudku súdu druhého stupňa. Popísanému skutkovému stavu, ktorý je v napadnutom rozsudku uvedený, potom zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení skutku obvineného ako obzvlášť závažný zločin znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., § 199 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. s poukazom na § 123 ods. 3 písm. i/, ods. 4 Tr. zák.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci je evidentné, že neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci dovolanie obvineného D.M. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.